

ਅਧਿਆਇ ੮

ਤਾਲ ਅਤੇ ਤਾਲਮ ਅਤੇ ਰਾਗਾ ਅਤੇ ਰਾਗਮ ਹਿੰਦੂਸਤਾਨੀ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਵਿੱਚ

0680CH08

ਹਿੰਦੂਸਤਾਨੀ ਮਿਊਜ਼ਿਕ ਵਿੱਚ ਤਾਲ

ਕੇਹਰਵਾ ਤਾਲ

ਮਾਤਰਾ: ੮

ਵੀਭਾਗ: ੨

ਤਾਲੀ: ਇਕ ਮਾਤਰਾ ਤੇ

ਕਲੀ: ਪੰਜਵੀ ਮਾਤਰਾ ਤੇ

ਤਾਲ ਸੰਕੇਤ	1	2	3	4	5	6	7	8
ਮਾਤਰਾ	੧	੨	੩	੪	੫	੬	੭	੮
ਬੋਲ	ਧਾ	ਗੇ	ਨਾ	ਤੀ	ਨਾ	ਕਾ	ਧਿਨ	ਨਾ

ਦਾਦਰਾ ਤਾਲ

ਮਾਤਰਾ: ੬

ਵੀਭਾਗ: ੨

ਤਾਲੀ: ਇਕ ਮਾਤਰਾ ਤੇ

ਕਲੀ: ਚੌਥੀ ਮਾਤਰਾ ਤੇ

ਤਾਲ ਸੰਕੇਤ	ਐਕਸ			ਜੀਰੇ		
ਮਾਤਰਾ	੧	੨	੩	੪	੫	੬
ਬੋਲ	ਧਾ	ਧਿਨ	ਨਾ	ਧਾ	ਤੁ	ਨਾ

ਉਦੇਸ਼:

ਰਾਗ ਅਤੇ ਰਿਧਮ ਦੇ ਸੰਕਲਪ ਨੂੰ ਉੱਤਰੀ ਅਤੇ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਤਾਲ ਵਿੱਚ ਸਮਝੋ।

ਤੀਨ ਤਾਲ

ਮਾਤਰਾ: ੮

ਵੀਭਾਗ: ੨

ਤਾਲੀ: ਇਕ ਮਾਤਰਾ ਤੇ

ਕਲੀ: ਪੰਜਵੀ ਮਾਤਰਾ ਤੇ

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ

ਹਿੰਦੂਸਤਾਨੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਤਾਲ ਸਿਸਟਮ, ਪਹਿਲਾ ਮਾਤਰਾ ਨੂੰ ਸਮਝ ਕੇ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਮਾਤਰਾ	੧	੨	੩	੪	੫	੬	੭	੮	੯	੧੦	੧੧	੧੨	੧੩	੧੪	੧੫	੧੬
ਬੋਲ	ਧਾ	ਧਿਨ	ਧਿਨ	ਧਾ	ਧਾ	ਧਿਨ	ਧਿਨ	ਧਾ	ਧਾ	ਤਿਨ	ਤਿਨ	ਤਾ	ਤਾ	ਧਿਨ	ਧਿਨ	ਧਾ

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ

ਮ੍ਰਿਦੰਗਮ ਵਾਦਕ ਸੰਗੀਤਾ
ਕਲਾਨਿਧੀ ਅਤੇ ਪਦਮ ਭੂਸ਼ਣ
ਪੁਰਸਕਾਰ ਜੇਤੂ ਪਾਲਘਾਟ ਮਨੀ
ਅਈਅਰ ਨੇ 10 ਸਾਲ ਦੀ ਉਮਰ
ਵਿੱਚ ਆਪਣੀ ਪਹਿਲੀ ਪੇਸ਼ਕਾਰੀ
ਦਿੱਤੀ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਤੰਜਾਵੁਰ ਸ਼੍ਰੀ
ਵੈਦਿਆਨਾਥ ਅਈਅਰ ਦੇ ਅਧੀਨ
ਸਿਖਲਾਈ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੀ। ਮਨੀ
ਅਈਅਰ ਨੇ ਸਿਰਫ ਤਾਲਬੱਧ
ਸਹਾਇਤਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਬਜਾਏ
ਮ੍ਰਿਦੰਗਮ 'ਤੇ ਸੰਗੀਤਕ ਵਾਕਾਂਸ਼ਾਂ
ਦਾ ਸਰਗਰਮੀ ਨਾਲ ਸਮਰਥਨ
ਕਰਨ ਦਾ ਸੰਕਲਪ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ।
ਉਹ ਆਪਣੇ ਸਮੇਂ ਦੇ ਕਈ ਪ੍ਰਮੁੱਖ
ਕਲਾਕਾਰਾਂ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ
ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਕਾਂ ਨੇ ਉਸ ਦੇ ਥਾਨੀ
ਅਵਰਤਨਾਮ (ਸੇਲੇ) ਦਾ ਵੀ
ਅਨੰਦ ਲਿਆ। ਉਸ ਦੇ ਬਹੁਤ
ਸਾਰੇ ਵਿਦਿਆਰਥੀ ਪ੍ਰਸਿੱਧ
ਕਲਾਕਾਰ ਬਣ ਗਏ।

ਕਰਨਾਟਕ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਤਾਲਮ

ਕਰਨਾਟਕ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ, ਤਾਲਮ ਬੀਟ ਨੂੰ ਬਣਾਈ
ਰੱਖਣ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਹਰੇਕ ਤਾਲਮ
ਵਿੱਚ ਬੀਟ ਦੀ ਇੱਕ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਗਿਣਤੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ ਜੋ
ਦੁਹਰਾਈ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਤਾਲਮ ਸਾਈਕਲ ਜਾਂ
ਅਵਰਤਨਮ ਨਾਮ ਨਾਲ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤਾਲਮ
ਦੇ ਹਿੱਸਿਆਂ ਨੂੰ ਅੰਗਮ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤਿੰਨ ਅੰਗਮ
ਹਨ:

ਲਘੂ - ਇਹ ਇੱਕ ਤਾਲੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉਗਲਾਂ
ਦੀ ਗਿਣਤੀ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਇਹ 3, 4, 5, 7 ਜਾਂ 9
ਬੀਟ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦਰਸਾਇਆ
ਗਿਆ ਹੈ | ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਧੜਕਣਾਂ ਦੀ ਗਿਣਤੀ
(ਸਬਸਕ੍ਰਿਪਟ ਵਜੋਂ) ਹੁੰਦੀ ਹੈ।

ਜਦੋਂ ਲਘੂ ਦੀਆਂ ਤਿੰਨ ਧੜਕਣਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ,
ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਤਿਸ਼ਰਾ ਜਾਤੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਜਦੋਂ ਲਘੂ ਦੀਆਂ ਚਾਰ ਧੜਕਣਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ,
ਤਾਂ ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਚਤੁਰਸ਼ਰਾ ਜਾਤੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਜਦੋਂ ਲਘੂ ਦੀਆਂ ਪੰਜ ਧੜਕਣਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ
ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਝੰਡਾ ਜਾਤੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਜਦੋਂ ਲਘੂ ਦੀਆਂ ਸੱਤ ਧੜਕਣਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ
ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਮਿਸ਼ਰਾ ਜਾਤੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਜਦੋਂ ਲਘੂ ਦੀਆਂ ਨੌਂ ਧੜਕਣਾਂ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ, ਤਾਂ
ਅਸੀਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸੰਕੀਰਨਾ ਜਾਤੀ ਕਹਿੰਦੇ ਹਾਂ।

ਧਰੁਤਮ - ਇਹ ਇੱਕ ਤਾਲੀ ਹੈ ਜਿਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੱਥ
ਦੀ ਲਹਿਰ ਆਉਂਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀਆਂ ਦੋ ਧੜਕਣਾਂ ਹਨ।
ਇਸ ਨੂੰ 0 ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਅਨੁਧਰੁਤਮ - ਇਹ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਤਾਲੀ ਹੈ। ਇਸ ਦੀ
ਇੱਕ ਧੜਕਣ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ 'ਯੂ' ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ
ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਉਪਰੋਕਤ ਦੋਵਾਂ ਦੇ ਮੁਕਾਬਲੇ ਘੱਟ
ਵਰਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਆਓ ਦੇਖੀਏ ਕਿ ਲਘੂ ਅਤੇ ਧਰੁਤਮ ਨੂੰ ਤਾਲਾ ਦੇ ਰੂਪ
ਵਿੱਚ ਕਿਵੇਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਰੂਪਕਾ ਤਾਲਮ - ਇਸ ਤਾਲਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਧਰੁਤਮ
ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਇੱਕ ਲਘੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਇਸ
ਲਈ ਚਤੁਰਸ਼ਰਾ ਜਾਤੀ ਰੂਪਕ ਤਾਲਮ ਛੇ ਧੜਕਣਾਂ
(4 + 2) ਦਾ ਚੱਕਰ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ 0 ਵਜੋਂ ਦਰਸਾਇਆ
ਗਿਆ ਹੈ।

ਆਦਿ ਤਾਲਮ - ਇਸ ਤਾਲਮ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਲਘੂ ਹੈ ਅਤੇ
ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਦੋ ਧਰੁਤਮ ਹਨ। ਇਹ ਅੱਠ ਧੜਕਣਾਂ
(4 + 2 + 2) ਦਾ ਚੱਕਰ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ
ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। 4 ਓ ਓ

ਦਿਲਚਸਪ ਸ਼ਰਤਾਂ

ਕਰਨਾਟਕ ਸੰਗੀਤ ਸ਼ਬਦ	ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਸੰਗੀਤ ਸ਼ਬਦ
ਵਿਭਿੰਨਤਾ	ਰਾਗ
ਆਰੋਹਨਮ	ਆਰੋਹ
ਅਵਰੋਹਨਮ	ਅਵਰੋਹ
ਗਮਕਮ	ਗਮਕ
ਲਏਅਮ	ਲੈਅ

ਭਾਰਤੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਰਾਗ

ਭਾਰਤ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਦੀਆਂ ਦੋ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਸ਼ੈਲੀਆਂ ਹਨ - ਕਰਨਾਟਕ ਜਾਂ ਦੱਖਣੀ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ, ਅਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਜਾਂ ਉੱਤਰੀ ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ। ਹਰੇਕ ਸ਼ੈਲੀ ਦੇ ਸਵਰਾਂ ਨੂੰ ਤੁਹਾਨੂੰ ਪਿਛਲੇ ਪੰਨਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸਮਝਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕਰਨਾਟਕ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਵੀਨਾ, ਵਾਇਲਨ, ਬੰਸਰੀ, ਨਾਦਸਵਰਮ, ਮ੍ਰਿਦੰਗਮ, ਘਾਟਮ, ਕਾਂਜੀਰਾ ਅਤੇ ਮੋਰਸਿੰਗ ਵਰਗੇ ਯੰਤਰਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ। ਰਚਨਾਵਾਂ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ, ਤੇਲਗੂ, ਕੰਨੜ, ਮਲਿਆਲਮ ਅਤੇ ਤਾਮਿਲ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਹੁੰਦੀਆਂ ਹਨ। ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਸੰਗੀਤ ਤਨਪੁਰਾ, ਸਿਤਾਰ, ਸਰੋਦ, ਸਾਰੰਗੀ, ਸੰਤੂਰ, ਤਬਲਾ ਅਤੇ ਪਖਵਾਜ ਵਰਗੇ ਸਾਜ਼ਾਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਗੀਤ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਿੰਦੀ, ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਅਤੇ ਬ੍ਰਿਜਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਰਚੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ।

ਰਾਗ ਅਤੇ ਤਾਲਾ ਬਾਰੇ ਸਮਝਣ ਲਈ ਵੀਡੀਓ ਦੇਖੋ।

ਰਾਗ ਇੱਕ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਅਧਾਰਤ ਹੈ। ਹਰ ਪੈਮਾਨੇ 'ਤੇ ਚੜ੍ਹਦੇ (ਅਰੋਹਨ) ਅਤੇ ਉਤਰਦੇ (ਅਵਰੋਹਨ) ਕ੍ਰਮ ਵਿੱਚ ਨੋਟ (ਸਵਰ) ਹੁੰਦੇ ਹਨ। ਸਵਰਾਂ ਨਾਲ ਬਣੀ ਪੰਕਤੀ ਦੀ ਕਲਪਨਾ ਕਰੋ! ਪੈਮਾਨੇ ਵਿੱਚ ਨੋਟ ਰਾਗ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਬਦਲਦੇ ਹਨ।

ਨੋਟੇਸ਼ਨ ਸਕੀਮ

ਨੋਟਾਂ ਨੂੰ ਉੱਚੇ ਅਸ਼ਟਕ (ਤਾਰ ਸਪਤਕ) ਵਿੱਚ ਲਿਖਦੇ ਸਮੇਂ, ਨੋਟਾਂ ਨੂੰ ਉੱਪਰ ਇੱਕ ਬਿੰਦੂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ S. ਹੇਠਲੇ ਅਸ਼ਟਕ (ਮੰਦਰਾ ਸਪਤਕ) ਵਿਚਲੇ ਨੋਟਾਂ ਨੂੰ ਹੇਠਾਂ ਇੱਕ ਬਿੰਦੂ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੱਧ ਅਸ਼ਟਕ (ਮੱਧ ਸਪਤਕ) ਵਿਚਲੇ ਨੋਟਾਂ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਸਵਰ ਦੁਆਰਾ ਦਰਸਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਐਸ।

ਰਾਗ ਵਿਚ ਜਾਤਿਸ

ਆਓ ਜਾਣਦੇ ਹਾਂ ਰਾਗਾਂ ਵਿੱਚ ਨੋਟਾਂ ਦੇ ਇੱਕ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸੈੱਟ ਲਈ ਵਰਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਿਲਚਸਪ ਸ਼ਬਦਾਵਲੀ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਰਾਗ ਵਿੱਚ ਪੰਜ ਨੋਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਐਦਵ ਜਾਤੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਰਾਗ ਦੇ ਛੇ ਨੋਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸ ਨੂੰ ਸ਼ਾਦਵ ਜਾਤੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਕਿਸੇ ਰਾਗ ਵਿੱਚ ਸੱਤ ਨੋਟ ਹੁੰਦੇ ਹਨ ਤਾਂ ਇਸਨੂੰ ਸੰਪੂਰਨ ਜਾਤੀ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਗਤੀਵਿਧੀ 1: ਰਾਗ ਭੂਪ

ਰਾਗ ਭੂਪ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੋਟ ਹਨ:

ਅਰੋਹਾ/ਅਰੋਹਾਨਾ: ਐਸ ਆਰ ਜੀ ਪੀ ਡੀ
 ਐਸਅਵਰੋਹਾ/ ਅਵਰੋਹਾਨਾ: ਡੀ ਪੀ ਜੀ ਆਰ ਐਸ

ਰਾਗ ਹਮਸਾਧਵਾਨੀ ਵਿੱਚ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਨੋਟ ਹਨ:

ਅਰੋਹਾ/ਅਰੋਹਾਨਾ: ਐਸ ਆਰ ਜੀ ਪੀ ਐਨ
 ਅਵਰੋਹਾ/ ਅਵਰੋਹਾਨਾ: ਐਨ ਪੀ ਜੀ ਆਰ ਐਸ

ਜੇ ਤੁਸੀਂ ਗਮਾਕਾ (ਸਿੰਗਾਰ) ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ, ਕੁਝ ਨੋਟਾਂ ਨੂੰ ਦੁਹਰਾ ਕੇ, ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਾਕਾਂਸ਼ ਵਜਾ ਕੇ ਪੈਮਾਨੇ ਨੂੰ ਸਜਾਉਂਦੇ ਹੋ, ਤਾਂ ਇਹ ਰਾਗ ਬਣ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਰਾਗ ਨੂੰ ਮਹੱਤਵਪੂਰਨ ਨੋਟਾਂ ਅਤੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਵਾਕਾਂਸ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਜਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ।

ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਵਿੱਚ ਰਾਗ ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕੁਝ ਅਜਿਹਾ ਜੋ ਮਨ ਨੂੰ ਰੰਗ ਦਿੰਦਾ ਹੈ। ਹਰ ਰਾਗ ਮਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਭਾਵਨਾਤਮਕ ਪ੍ਰਤੀਕਿਰਿਆਵਾਂ ਪੈਦਾ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਨੂੰ ਰਸ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਰਾਗਾਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮੂਡ ਬਾਰੇ ਹੋਰ ਸਮਝਣ ਲਈ ਰਾਗ ਅਤੇ ਰਸ 'ਤੇ ਵੀਡੀਓ ਦੇਖੋ!

ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ, ਰਚਨਾ ਸੰਗੀਤਕ ਤੱਤਾਂ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੁਰ (ਰਾਗ), ਤਾਲ (ਤਾਲਾ), ਅਤੇ ਗੀਤ (ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਵੇ) ਦੀ ਢਾਂਚਾਗਤ ਵਿਵਸਥਾ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੀ ਹੈ। ਭਾਰਤੀ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਰਚਨਾਵਾਂ ਨੂੰ ਆਮ ਤੌਰ 'ਤੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਬੰਦੀਸ਼ ਅਤੇ ਕਰਨਾਟਕ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਕ੍ਰਿਤੀਆਂ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।

ਗਤੀਵਿਧੀ 2: ਰਾਗ ਬਿਲਾਵਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਸਵਰਮਾਲਿਕਾ ਸਿੱਖੋ

ਇੱਕ ਗਾਈ ਗਈ ਰਚਨਾ ਸਰਗਮ (ਸਵਰ) ਨੂੰ ਸਵਰਮਾਲਿਕਾ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਸਵਰਮਾਲਿਕਾ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਾਗ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਕੇ ਤਿਆਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਸਵਰਮਾਲਿਕਾ ਨੂੰ ਰਾਗ ਬਿਲਾਵਲੀ ਤੇ ਤੀਨ ਤਾਲ ਸੈਟ ਤੇ ਸੁਣੋ।

ਸਵਰਮਾਲਿਕਾ

ਰਾਗ: ਬਿਲਾਵਲ

ਤਾਲ: ਤੀਨ ਤਾਲ

ਕੰਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ: ਪਰੰਪਰਾਗਤ

ਅਰੋਹਾ: ਸਾਰ ਰੇ ਗਾ ਮਾ ਪਾ ਦਾ ਨੀ ਸਾ

ਅਵਰੋਹਾ: ਸ਼ਾ ਨਾ ਧੀਨ ਪਾ ਮਾ ਗਾ ਰੇ ਗਾ

ਸਥਾਈ

੧	੨	੩	੪	੫	੬	੭	੮	੯	੧੦	੧੧	੧੨	੧੩				
ਸਾ	ਪਾ	ਮਾ	ਗਾ	ਰੇ	ਗਾ	ਰੇ	ਸਾ	ਸਾ	ਰੇ	ਸਾ	ਨੀ	ਧੀਨ	ਨੀ	ਸਾ		
ਸਾ	ਗਾ	ਰੇ	ਮਾ	ਗਾ	ਪਾ	ਮਾ	ਗਾ	ਗਾ	ਮਾ	ਪਾ	ਮਾ	ਗਾ	ਰੇ	ਸਾ		
ਅੰਤਰਾ																
ਪਾ	ਸਾ	ਨੀ	ਧੀਨ	ਪਾ	ਮਾ	ਪਾ	ਧੀਨ	ਨੀ	-	ਸਾ	-	ਰੇ	ਰੇ	ਸਾ	ਸਾ	
ਸਾ	ਰੇ	ਗਾ	ਰੇ	ਸਾ	ਨੀ	ਧੀਨ	ਪਾ	ਸਾ	ਨੀ	ਧੀ	ਪਾ	ਮਾ	ਗਾ	ਰੇ	ਸਾ	

ਦਿਲਚਸਪ ਮਿਆਦ

ਰਾਗ ਯਮਨ ਦਾ ਪ੍ਰਮੁੱਖ ਮਿਜ਼ਾਜ ਸਿੰਗਰ ਜਾਂ ਪਿਆਰ ਹੈ। ਇਸ ਰਾਗ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਸਾਰੇ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਫਿਲਮੀ ਗੀਤ ਰਚੇ ਗਏ ਹਨ। ਇਸ ਰਾਗ ਦੇ ਅਧਾਰ ਤੇ ਕੁਝ ਪ੍ਰਸਿੱਧ ਗੀਤ ਲੱਭਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰੋ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸਿੱਖੇ ਅਤੇ ਗਾਓ।

ਗਤੀਵਿਧੀ ੩: ਯਮਨੀ ਰਾਗ ਵਿਚ ਬੰਦਿਸ਼ ਸਿੱਖੇ

ਇਹ ਵੀਡੀਓ ਦੇਖੋ ਬੰਦਿਸ਼ ਨੂੰ ਯਮਨੀ ਰਾਗ ਵਿਚ ਸਿੱਖਣ ਲਈ।

ਅਰੋਹਾ ਜਾਂ ਚੜ੍ਹਦੇ ਨੋਟਾਂ ਵਿੱਚ ਯਮਨੀ ਰਾਗ ਨੀ ਰੇ ਗਾ ਮਾ ਧੀਨ ਨੀ ਸ਼ਾਂ ਹਨ।

ਅਵਰੋਹਾ ਜਾਂ ਹੇਠਾਂ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਨੋਟਸ ਯਮਨੀ ਰਾਗ ਸ਼ਾ ਨੀ ਧੀਨ ਪਾ ਮਾ ਗਾ ਰੇ ਸਾ ਹਨ।

ਨੋਟ ਕਰੋ ਕਿ ਮਾ ਨਿਯਮਤ ਮਾ ਨਾਲੋਂ ਉੱਚਾ ਹੈ ਜੋ ਤੁਸੀਂ ਪਹਿਲਾਂ ਗਾਇਆ ਹੈ। ਇੱਕ ਨੋਟ ਵਿੱਚ ਇਹ ਛੋਟੀ ਜਿਹੀ ਤਬਦੀਲੀ ਗੀਤ ਦੇ ਮੂਡ ਨੂੰ ਬਦਲ ਦਿੰਦੀ ਹੈ।

ਗੀਤ ਵਿੱਚ ਭਗਵਾਨ ਕਿਸ਼ਨ ਨੂੰ ਬੰਸਰੀ ਵਜਾਉਣ ਅਤੇ ਬੰਸਰੀ ਵਜਾਉਣ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਗੋਪੀਕਾਸ਼ ਵਰਿੰਦਾਵਨ ਇਸ ਦੀ ਧੁਨ 'ਤੇ ਨੱਚਦਾ ਹੈ।

ਯਮਨੀ ਰਾਗ ਛੋਟਾ ਖਿਆਲ - ਕਾਨਹਾ ਬੰਸੁਰੀ

ਸਥਾਈ
ਕਾਨਹਾ ਬੰਸੁਰੀ ਅੱਜ ਵਜਾਈ ਗਈ
ਮੇਹਾ ਲਾਈ ਸਾਗਰੀ ਬ੍ਰਿਜਾ ਨਾਰੀ ਪਿਆਰੀ

ਵਿਚਕਾਰ
ਬਰਿੰਦਾਵਨ ਕੀ ਕੁੰਜਾ ਗਲੀਨਾ ਮੇਈ
ਸੰਗਾ ਬ੍ਰਿਖਭਾਨਾ ਦੁਲਾਰੀ ਪਿਆਰੀ

ਸਥਾਈ

੧ X	੨	੩	੪	੫	੬	੭	੮	੯	੧੦	੧੧	੧੨	੧੩	੧੪	੧੫	੧੬
				੨			ਪਾ	ਪਾ ਮਾ	ਗਾ ਰੇ	ਸਾ ਨੀ	ਧੀਨ	ਨੀ	ਰੇ	ਗਾ ਮਾ	ਪਾ ਮਾ
							ਆ	ਆ ਜਾ	ਬਾ	ਜਾ	ਈ	ਕਾ	ਨਾ ਹਾ	ਬਨ	ਸੂ
ਪਾ	-	ਰਾ	ਰਾ	ਗਾ	-	ਪਾ	ਪਾ ਮਾ	ਗਾ	ਰੇ	ਸਾ	ਨੀ	ਰੇ	ਗਾ ਮਾ	ਪਾ	ਮਾ
ਰੀ	-	-	-	-	-	ਆ	ਜਾ	ਬਾ	ਜਾ	ਈ	ਕਾ	ਨਾ ਹਾ	ਬਨ	-	ਸੂ
ਪਾ	-	ਰਾ	ਰਾ	ਗਾ	ਪਾ	ਮਾ	ਦਾ	ਪਾ	-	ਮਾ	ਮਾ	ਗਾ	-	ਪਾ ਮਾ	ਗਾ ਰੇ
ਰੀ	-	-	-	-	ਮੇ	ਰਾ	ਲਾ	ਈ	-	ਸਾ	ਗਾ	ਰੀ	-	ਬਾ ਰੀ	ਜਾ
ਰੇ	ਗਾ	ਰੇ	ਸਾ	-	ਸਾ										
ਨਾ	-	ਰੀ	ਪੀਆ	-	ਰੀ										

ਤੀਨ ਤਾਲ

ਅੰਤਰਾ

੧ X	੨	੩	੪	੫	੬	੭	੮	੯	੧੦	੧੧	੧੨	੧੩	੧੪	੧੫	੧੬
									ਪਾ	-ਸਾ	ਸਾ	ਸਾ	ਸਾ	ਸਾ	-
									ਬਰਿੰਦਾ	-ਦਾ	-	ਵਾ	ਨਾ	ਕੀ	-
-	ਨੀ ਦਾ	ਨੀ	ਰੇ	ਨੀ	ਨੀ ਦਾ	ਪਾ	-	-	ਮਾ	ਦਾ ਨੀ	ਸਾ	ਸਾ	ਸਾ	ਸਾ	-
-	ਕੁੰਨ	ਜਾ	ਗਾ	ਲੀ	ਨਾ	ਮੀ	-	-	ਬਰਿੰਦਾ	ਦਾ	-	ਵਾ	ਨਾ	ਕੀ	-
-	ਨੀ ਦਾ	ਨੀ	ਰੇ	ਨੀ	ਨੀ ਦਾ	ਪਾ	-	-	ਮਾ	ਦਾ	ਮਾ	ਦਾ ਨੀ	ਰੇ ਨੀ	ਨੀ	ਨੀ ਦਾ
-	ਕੁੰਨ	ਜਾ	ਗਾ	ਲੀ	ਨਾ	ਮੀ	-	-	ਸਨ	ਗਾ	ਲੀ	ਯੇ	--	ਬਰੀ	ਕਾ
ਪਾ	-	ਰੇ	ਰੇ	ਰੇ ਗਾ	ਪਾ ਰੇ	ਪਾ	ਪਾ ਮਾ								
ਬਾ	-	ਨਾ	ਦੂ	ਲਾ-	ਰੀ	ਆ	ਜਾ								

ਕੀ ਤੁਸੀਂ ਜਾਣਦੇ ਹੋ

ਪੰਡਿਤ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਨਾਰਾਇਣ ਭਾਟਖੰਡੇ ਨੇ ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਨੋਟੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿਕਸਿਤ ਕੀਤੀ। ਉਹ ਪੇਸ਼ੇ ਤੋਂ ਵਕੀਲ ਸੀ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ ਯਾਦਦਾਸ਼ਤ ਅਤੇ ਬੁੱਧੀ ਬਹੁਤ ਸੀ। ਉਸਨੇ ਸੰਗੀਤਕਾਰਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਤੋਂ ਰਚਨਾਵਾਂ ਇਕੱਤਰ ਕਰਨ ਲਈ ਪੂਰੇ ਦੇਸ਼ ਦਾ ਦੌਰਾ ਕੀਤਾ। ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਹਾਰਸ਼ਿਪਾਂ ਦੇ ਬਾਵਜੂਦ, ਉਸਨੇ ਬਹੁਤ ਸਾਰੀਆਂ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਰਚਨਾਵਾਂ ਇਕੱਤਰ ਕੀਤੀਆਂ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕ੍ਰੈਮਿਕ ਕਿਤਾਬ ਮਾਲਿਕਾ (ਛੇ ਭਾਗਾਂ) ਵਿੱਚ ਨੋਟੇਸ਼ਨ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਬੱਧ ਕੀਤਾ, ਜੋ ਉਸਨੇ ਵਿਕਸਤ ਕੀਤਾ ਸੀ।

ਇੱਕ ਸਿੱਖੇ ਬੰਦੀਸ਼ ਗੁਰੂ ਜੀ ਬਾਰੇ ਰਾਗਾ ਯਮਨ (ਸੀਰੀਅਲ ਬੁੱਕ ਸੀਰੀਜ਼- ਭਾਗ ੧)

ਸਥਾਈ

ਗੁਰੂ ਬਿਨ ਕੇਸੈ ਗੁਣ ਗਾਏ, ਗੁਰੂ ਨਾ ਮਾਨੇ ਤੇ ਗਣ ਨਹੀਂ ਆਏ

ਉਹ ਗੁਨੀਆਂ ਮੇ ਵੇ ਗੁਣੀ ਕਹਾਵੇ।

ਅੰਤਰਾ

ਮਾਨੇ ਤੇ ਰਿਜ਼ਵੇ ਸਬਕੇ ਚਰਨ ਗਾਹੇ ਸਾਦਿਕਨ ਕੇ ਜਬ ਆਵੇ

ਅਛਪਾਲ ਤਾਲ ਸੁਰ

ਭਾਸ਼ਾ - ਤਿੰਨ ਤਾਲ

*s ਕਿਸੇ ਸ਼ਬਦ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।
*- ਹਿੰਦੁਸਤਾਨੀ ਸੰਗੀਤ ਨੋਟੇਸ਼ਨ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਸਵਰਾ ਡੀਨੋਟ ਦੇ ਵਿਸਥਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ।

ਸਥਾਈ

ਧਾ ਧਿਨ ਧਿਨ ਧਾ	ਧਾ ਧਿਨ ਧਿਨ ਧਾ	ਧਾ ਧਿਨ ਤਿਨ ਤਾ	ਤਾ ਧਿਨ ਧਿਨ ਧਾ
		ਪਾ ਪਾ ਨੀ ਪਾ	ਪਾ ਧਾ ਪਾ
		ਗੁ ਰੂ ਬੀ ਨਾ	ਕਈ - ਸੇ
ਮਾ ਰੇ ਮਾ ਮਾ	ਪਾ - - -	ਪਾ ਨੀ ਪਾ ਪਾ	
ਗੁ ਨਾ ਗਾ -	ਯੇ	ਗੁ ਰੂ ਨਾ ਮਾ	
ਗਾ ਰੇ ਗਾਮਪਾ ਰੇ	ਸਾ ਰੇ ਸਾ -	ਸਾ ਸਾ ਰੇ ਰੇ	ਗਾ ਮਾ ਮਾ -
ਗੁ ਨੀ ਨਾ ਹੀ	ਆ - ਯੇ -	ਗੁ ਨੀ ਧਾ ਨੀ	ਮੇਯ - ਵੇ -
ਪਾ ਪਾ - ਨੀ	ਮਾ ਧੀਨ ਪਾ -		
ਗੁ ਨੀ - ਕਾ	ਗਾ - ਵੀ -		

ਅੰਤਰਾ

		ਪਾ - ਪਾ - ਮੇ	ਗੇ - ਰੇ -
		ਮਾ - ਨੇ -	ਤੇ - ਰੀ -
ਗਾ ਪਾ ਮੇ ਧੀਨ	ਸਾ ਸਾ ਸਾ ਸਾ	ਸਾ ਸਾ ਗੇ ਰਾ	ਸਾ ਰੇ ਸਾ -
ਜਾ - ਵੇ -	ਸਾ ਥਾ ਕੇ -	ਚੀ ਰੇ ਨੀ ਗਾ	ਰੇ - ਸਾ -
ਨੀ ਧੀਨ ਸਾ ਸਾ	ਨੀ ਨੀ ਮਾ ਪਾ	ਪਾ ਗਾ ਪਾ -	ਗਾ ਰੇ ਸਾ ਸਾ
ਦੀ - ਕਾ ਨਾ	ਕੀ - ਜਾ ਬੀ	ਆ - ਵੇ -	ਆ ਚ ਪਾ ਈ
ਸਾਰੇ ਗੇਗੇ ਪਾਧੀਨ ਨੀਸਾ	ਨੀਧੀਨ ਪਾਮਾ ਗਾਰੇ ਸਾਸਾ		
ਤਾ - - - ਲਾ	- - - ਸੁਰ		

ਕਰਨਾਟਕ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਤ੍ਰਿਪਾਠੀ

ਤਿਆਗਰਾਜ, ਮੁਥੁਸਵਾਮੀ ਦੀਕਸ਼ਤਰ ਅਤੇ ਸ਼ਿਆਮਾ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨਾਟਕ ਸੰਗੀਤ ਦੀ ਤ੍ਰਿਪੁਰਤੀ ਵਜੋਂ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕਰਨਾਟਕ ਸੰਗੀਤ ਦਾ ਮੋਹਰੀ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਮੰਨਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਤਿਆਗਰਾਜ ਦਾ ਮੁਦਰਾ (ਹਸਤਾਖਰ ਸ਼ਬਦ) ਸੀ ਤਿਆਗਰਾਜ, ਮੁਥੁਸਵਾਮੀ ਦੀਕਸ਼ਤਰ's was ਗੁਰੂਗੁਰਾ ਅਤੇ ਸ਼ਿਆਮਾ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਦਾ ਸੀ ਸ਼ਿਆਮਾ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ. ਤਿਆਗਰਾਜਉਸ ਦੇ ਗੀਤ ਜ਼ਿਆਦਾਤਰ ਪ੍ਰਭੂ ਦੀ ਉਸਤਤਿ ਵਿੱਚ ਸਨ ਸ਼ਾਖਾ. ਮੁਥੁਸਵਾਮੀ ਦੀਕਸ਼ਤਰ ਸੰਸਕ੍ਰਿਤ ਦੇ ਵਿਦਵਾਨ ਸਨ, ਅਤੇ ਗਾਉਂਦੇ ਸਨ ਨਾਜ਼ੁਕ ਸਾਰੇ ਦੇਵਤਿਆਂ ਦੀ ਉਸਤਤਿ ਵਿੱਚ। ਸ਼ਿਆਮਾ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਨੇ ਕਾਮਾਕਸ਼ੀ ਦੇਵੀ 'ਤੇ ਵਿਦਵਤਾਪੂਰਣ ਰਚਨਾਵਾਂ ਰਚੀਆਂ।

ਗਤੀਵਿਧੀ ੪: ਇੱਕ ਗੀਤਮ ਨੂੰ ਰਾਗਮ ਕਲਿਆਣੀ ਵਿੱਚ ਸਿੱਖੋ

ਸਿੱਖਣ ਲਈ ਆਡੀਓ ਸੁਣੋ ਸਵਰਸ (ਨੋਟਸ) ਅਤੇ ਸਾਹਿਤਯ (ਗੀਤ) ਰਾਗਮ ਕਲਿਆਣੀ ਵਿੱਚ ਗੀਤਮ ਹੈ। ਗੀਤਮ ਕਰਨਾਟਕ ਸ਼ਾਸਤਰੀ ਸੰਗੀਤ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਕੰਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ ਰਚਨਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿਸੇ ਦੇਵਤੇ ਜਾਂ ਦੇਵੀ ਦੀ ਪ੍ਰਸ਼ੰਸਾ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇਹ ਗੀਤਮ ਰਾਗਮ ਕਲਿਆਣੀ ਅਤੇ ਤ੍ਰਿਪੁਤਾ ਤਾਲ ਵਿੱਚ ਰਚਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਤ੍ਰਿਪੁਤਾ ਤਾਲ ਇੱਕ ਸੱਤ ਬੀਟ ਦਾ ਤਾਲਬੱਧ ਚੱਕਰ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ $3 + 2 + 2$ ਵਜੋਂ ਵੰਡਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਸੰਕਰਾਬਾਹਮਨ ਦੇ ਨੋਟ ਕਲਿਆਣੀ ਨੋਟਾਂ ਵਾਂਗ ਹੀ ਹਨ। ਮਾ ਨੂੰ ਛੱਡ ਕੇ ਮਾ ਕਲਿਆਣੀ ਉੱਚਾ ਹੈ।

ਗੀਤ

ਕਮਲਾ ਜਾਦਲਾ

ਵਿਮਲਾ ਸੁਨੈਨਾ

ਕਰਿਵਰਦਾ ਕਰੁਣਾਮਬੁਧੇ

ਕਰੁਣਾ ਸ਼ਾਰਦੇ ਕਮਲਾਕਾਂਤ

ਕੇਸੀ ਨਰਕਾਸੂਰ ਵਿਭੇਦਨਾ

ਵਰਦਾ ਵੇਲਾਪੁਰਾ ਸੁਰੇਤਮਾ

ਕਰੁਣਾ ਸ਼ਾਰਧੇ ਕਮਲਾਕਾਂਤ

ਇਹ ਗੀਤ ਭਗਵਾਨ ਵਿਸ਼ਨੂੰ ਬਾਰੇ ਹੈ ਜੋ ਬ੍ਰਹਿਮੰਡ ਦੇ ਰੱਖਿਅਕ ਹਨ।

ਇਹ ਗੀਤ ਉਸ ਦੀ ਹਮਦਰਦੀ ਅਤੇ ਮਹਿਮਾ ਦਾ ਵਰਣਨ ਕਰਦਾ ਹੈ।

ਕਮਲਾਜਡਲਾ

ਰਾਗ: ਕਲਿਆਣੀ

ਤਾਲ: ਤ੍ਰਿਪੁਤਾ

ਕੰਪੋਜ਼ੀਸ਼ਨ: ਪੁਰਾਣਦਰਾਦਸਾ

ਅਰੋਹ: ਸਾ ਰੇ ਗਾ ਮਾ ਪਾ ਦਾ ਨੀ ਸਾ

ਅਵਰੋਹ: ਸ਼ਾ ਨਾ ਧੀਨ ਪਾ ਮਾ ਗਾ ਰੇ ਸਾ

ਸਥਾਈ

ਸ਼ਾ	ਸ਼ਾ	ਸ਼ਾ	ਨੀ	ਧੀਨ	ਨੀ	ਸ਼ਾ
ਕਾ	ਮਾ	ਲਾ	ਜਾ	ਧੀਨ	ਦਾ	ਲਾ
ਨੀ	ਧੀਨ	ਪਾ	ਪਾ	ਪਾ	ਮਾ	ਪਾ
ਵੀ	ਮਾ	ਲਾ	ਸੁ	ਨਾ	ਯਾ	ਨਾ
ਗਾ	ਮਾ	ਪਾ	ਪਾ	ਧੀਨ	ਧੀਨ	ਨੀ
ਕਾ	ਗੀ	ਵਾ	ਰਾ	ਦਾ	ਕਾ	ਰੂ
ਧੀਨ	ਪਾ	ਮਾ	ਪਾ	ਗਾ	ਰੇ	ਸਾ
ਨਮ		ਬੁ	ਦੀਹ			
ਧੀਨ	ਨੀ	ਧੀਨ	ਗਾ	ਰੇ	ਗਾ	
ਕਾ	ਰੂ	ਨਾ	ਸ਼ਾ	ਰਾ	ਦੀਹ	
ਮਾ	ਪਾ		ਮਾ	ਗਾ	ਰੇ	ਸਾ
ਕਾ	ਮਾ		ਲਾ	ਗਾ	ਰੇ	ਸਾ
ਰੇ			ਸਾ			
ਕਾਨ			ਤਾ		ਸਾ	
ਗਾ		ਪਾ	ਮਾ	ਪਾ	ਧੀਨ	ਪਾ
ਕੀ	ਮਾ	ਸ਼ੀ	ਨਾ	ਰਾ	ਕਾ	ਪਾ
ਨੀ	ਧੀਨ	ਪਾ	ਧੀਨ	ਪਾ	ਮਾ	ਪਾ
ਸੁ	ਰਾ	ਵੀ	ਬੇ		ਦਾ	ਨਾ
ਗਾ	ਮਾ	ਪਾ	ਪਾ	ਧੀਨ	ਧੀਨ	ਨੀ
ਵਾ	ਰਾ	ਦਾ	ਵੀ		ਲਾ	
ਧੀਨ	ਪਾ	ਮਾ	ਪਾ	ਗਾ	ਰੇ	ਸਾ
ਪੁ	ਰਾ	ਸੁ	ਰੇ	ਗਾ	ਤਾਂ	ਮਾ
ਧੀਨ	ਨੀ	ਧੀਨ	ਗਾ	ਰੇ	ਗਾ	
ਕਾ	ਰੂ	ਨਾ	ਸ਼ਾ	ਰਾ	ਧੀ	
ਮਾ	ਪਾ		ਮਾ	ਗਾ	ਰੇ	ਸਾ
ਕਾ	ਮਾ		ਲਾ			
ਰੇ			ਸਾ		ਸਾ	
ਕਾਨ			ਤਾ			

ਗਾਉਣਾ ਤਕਨੀਕਾਂ

ਗਾਮਾਕਾ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਸਜਾਵਟ ਹਨ ਜੋ ਸੰਗੀਤਕਾਰ ਆਪਣੇ ਸੰਗੀਤ ਨੂੰ ਵਧੇਰੇ ਸੁੰਦਰ ਅਤੇ ਭਾਵੁਕ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਵਰਤਦੇ ਹਨ। ਨੋਟ ਦੀ ਪਿੱਚ ਨੂੰ ਦੇਲਣ ਦੁਆਰਾ ਮਾਡਿਊਲ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਅਗਲੇ ਨੋਟ 'ਤੇ ਗਲਾਈਡ ਕਰਨਾ।

ਇੱਥੇ ਰਾਗਮ ਕਲਿਆਣੀ ਵਿਚ ਕੁਝ ਵੇਕਲ ਵਾਰਮ-ਅੱਪ ਹਨ। ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਣੋ ਅਤੇ ਅਭਿਆਸ ਕਰੋ।

੧.

ਸਾ	ਨੀ	ਧੀਨ	ਪਾ	ਮਾ	ਗਾ	ਰੇ	ਸਾ
ਸਾ	,	,	,	ਸਾ	,	,	,
ਗਾ	ਰੇ	ਸਾ	ਨੀ	ਸਾ	ਰੇ	ਗਾ	ਮਾ
ਸਾ	ਰੇ	ਗਾ	ਮਾ	ਪਾ	ਧੀਨ	ਨੀ	ਸਾ

੨.

ਸਾ	ਨੀ	ਧੀਨ	ਪਾ	ਮਾ	ਗਾ	ਰੇ	ਸਾ
ਸਾ	,	,	,	ਸਾ	,	,	,
ਗਾ	ਰੇ	ਸਾ	ਨੀ	ਸਾ	ਸਾ	ਨੀ	ਸਾ
ਸਾ	ਨੀ	ਸਾ	ਰੇ	ਗਾ	ਮਾ	ਪਾ	ਮਾ
ਗਾ	ਰੇ	ਸਾ	ਨੀ	ਸਾ	ਰੇ	ਗਾ	ਮਾ
ਸਾ	ਰੇ	ਗਾ	ਮਾ	ਪਾ	ਧੀਨ	ਨੀ	ਸਾ

੩.

ਸਾ	ਨੀ	ਧੀਨ	ਪਾ	ਮਾ	ਗੇ	ਰੇ	ਸਾ
ਸਾ	,	,	,	ਸਾ	,	,	,
ਗਾ	ਰੇ	ਸਾ	ਨੀ	ਧੀਨ	ਨੀ	ਸਾ	ਨੀ
ਸਾ	ਨੀ	ਸਾ	ਰੇ	ਗਾ	ਮਾ	ਪਾ	ਮਾ
ਗਾ	ਰੇ	ਸਾ	ਨੀ	ਸਾ	ਸਾ	ਨੀ	ਸਾ
ਸਾ	ਨੀ	ਸਾ	ਰੇ	ਗਾ	ਮਾ	ਪਾ	ਮਾ
ਗਾ	ਰੇ	ਸਾ	ਨੀ	ਸਾ	ਰੇ	ਗਾ	ਮਾ
ਸਾ	ਰੇ	ਗਾ	ਮਾ	ਪਾ	ਧੀਨ	ਨੀ	ਸਾ

੪.

ਸਾ	ਨੀ	ਧੀਨ	ਪਾ	ਮਾ	ਗਾ	ਰੇ	ਸਾ
ਸਾ	,	,	,	ਸਾ	,	,	,
ਗਾ	ਰੇ	ਰੇ	ਨੀ	ਧੀਨ	ਪਾ	ਧੀਨ	ਨੀ
ਸਾ	ਨੀ	ਸਾ	ਰੇ	ਗਾ	ਮਾ	ਪਾ	ਮਾ
ਗਾ	ਰੇ	ਸਾ	ਨੀ	ਧੀਨ	ਨੀ	ਸਾ	ਨੀ
ਸਾ	ਨੀ	ਸਾ	ਰੇ	ਗਾ	ਮਾ	ਪਾ	ਮਾ
ਗਾ	ਰੇ	ਸਾ	ਨੀ	ਸਾ	ਸਾ	ਨੀ	ਸਾ
ਸਾ	ਨੀ	ਸਾ	ਰੇ	ਗਾ	ਮਾ	ਪਾ	ਮਾ
ਗਾ	ਰੇ	ਸਾ	ਨੀ	ਸਾ	ਰੇ	ਗਾ	ਮਾ
ਸਾ	ਰੇ	ਗਾ	ਮਾ	ਪਾ	ਧੀਨ	ਨੀ	ਸਾ

